

Szent Család vasárnapja

Kol 3,12-21

Isten szent és kedves választottai

¹²Mint Istennek szent és kedves választottai, öltsetek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelídséget és a türelmet. ¹³Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza van a másik ellen. Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. ¹⁴Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteleke. ¹⁵S Krisztus békéje töltse be szíveteket, hiszen erre vagytok hivatva, egy testben. ¹⁶Legyetek hálásak, Krisztus tanítása éljen bennetek elevenen, s teljes bölcsességgel tanítsátok és intsetek egymást. Az Istennek énekeljétek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent énekeket. ¹⁷Akár mondotok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának. ¹⁸Asszonyok, engedelmeskedjétek férjetekek, ahogy illik az Úrban. ¹⁹Férfiak, szeressétek feleséteket, s ne bánjatok durván velük. ²⁰Gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek mindenben, mert ez kedves az Úr szemében. ²¹Apák, ne keserítsétek gyermekeiteket, nehogy kedvüket veszítsék.

A zsinagógát elhagyott keresztény közösség tagjai házanként gyűltek össze. A közösségnek helyet adó keresztény házak és a többiek is a keresztény hit átvételével életformaváltáson mentek keresztül. A keresztény családokban megváltoztak az emberi viszonyok férj és feleség, szülők és gyermekek között. A tanítványi kör csoportmoralját most a hétköznapi családok viszonyait szabályzó viselkedésre kellett lefordítani. A kolosszei és az efezusi levélben a családok számára alkotott „Haustafel”-ek házi viselkedési szabályokat rögzítettek. Az itt felsorolt férfiak, nők és gyerekek kategóriáihoz még csatlakoztak a rabszolgák is (Kol 3,22-25).

A szakasz a hellenizmus korából jól ismert sztoikus erény tannal kezdődik, amelyek között az irgalmasság, jóság, szelídség és türelem első helyen áll, és a keresztény családok harmonikus életének az alapja. Pál ígéhirdetésében átveszi a korabeli hellén moralisták szótárát, mert olvasói, hallgatói ezeket a fogalmakat már ismerték. Már Platón kidolgozta és három lelki réteghez kapcsolta az alapvető erényeket. Értelmi erénynek nevezte a belátást és a bölcsességet, a szellemi réteghez kapcsolódott a férfias bátorság, az ösztönös réteghez

pedig a mértéktartás erénye. Ezek segítségével az ember uralkodhat ösztönein, és irányíthatja őket az értelem által diktált arany középutra. Arisztotelész az értelmi erényektől elkülöníti az etikai erényeket, és azt tanítja, hogy mindegyiket önmagukért kell megszerezni, és nem azért, hogy más értékek vagy célok érdekében használjuk őket. A már említett sztoikusok a szenvedélyektől való mentességet tekintették igazi erénynek, mely által az ember felemelkedhet az isteni élethez. Pál felsorolása a sztoikus erénytanhoz áll közel, mert célja hogy Isten életébe emelje a közösség tagjait. Ilyen erénylistákat találunk a galatai (5,22–26) és az efezusi (5,15) levélben. Ezen erények segítségével akarja a keresztény házat, etikai világát megemelni Pál. E keresztény egyházatyák az erények egymáshoz való kapcsolatának gondolatát a hellenizmusból vették át, és továbbépítették azt. Ágoston szerint a keresztény erény soha nem eszközszerű, hanem az istenszeretet megnyilvánulása. Igyekeztek fejleszteni a lélek jóra való képességét, hogy az egész család életét a jó felé irányítsák.

Sajnos, az irodalom és a filmművészet úgy véli, az erény unalmas, a bűn izgalmas. Mivel a kommersz regények és filmek az olvasó és a néző izgalmi állapotának fokozására építenek, ezért sokkal többet foglalkoznak a bűnnel, mint az erénnyel. Sőt a felvilágosodás után sokat foglalkoztak a társadalmi nyilvánosság előtt erényesnek mutakozó emberek rejtett bűneivel. Ennek következtében az erényes ember mindig gyanús, olyan valakinek számított, aki – a külvilág számára fedhetetlennek látszó életével – bizonyára valamilyen rejtett elnyomott bűnös vágyat takar. A családok szétesésének egyik oka, hogy az egyének nem képesek, vagy nem is akarják fejleszteni azokat a képességeiket, amelyek az összetartozás építésére szolgálnak, mert úgy vélik, ezzel a személyi szabadságukat éri csorba. Az őskeresztények tudták, a közösségi élet minősége az egyének erkölcsi szintjétől függ. Ezt az igazságot a modern társadalom feledni látszik. Erények, belső meggyőződés nélküli protokollal helyettesíti ezt a köteléket, amely mindig csak a felszínen marad, és ezért soha nem fejtheti ki azt a jótékony hatását, mint az erényes személy. A pusztán udvarias emberek nem mindig Isten kedves választottjai.